

nulli sacerdotum ignorare permittitur, nec quidquam facere quod Patrum regulis possit esse contrarium.

CAP. XXIV. — *Ut contra canones nihil agatur.*

Ut nullus contra canonum statuta quidquam agere permittatur: quoniam sicut in decretalibus Zosimi papæ, capitulo habetur secundo (*epist. 4*): *Si quis*

A interdicta despexerit, gradus sui periculo subiacet.

Itaque, beatissimi Patres, et charissimi filii, in omnibus vigilanter, auxiliante divina gratia, cavete ne per istorum seriem capitulorum aliquam reprehensionis noxam incurratis, qua interdicti laqueo, quod absit, impediimini.

ANNO DOMINI DCCCLXVII.

ROTHADUS II

SUESSIONENSIS EPISCOPUS

NOTITIA HISTORICA IN ROTHADUM.

(Ex Gallia Christiana, tom. IX.)

ROTHADUS II ordinatus fuit episcopus anno Christi 822 vel sequenti, triginta videlicet annis ante depositionem; quod patet ex epistola 27 Nicolai summi pontificis: successit igitur Rhotado hujus nominis primo, non Absaloni, vel Berthario, qui nec suo loco, imo in melioris notæ catalogis recensentur. Regebat is Ecclesiam Suessionensem, cum S. Sebastiani martyris reliquiæ Roma allatæ anno 815 ad Hilduino abbate in templo B. Medardi collocatæ sunt. Cæterum cum Rothado et Hincmaro Rhemensi metropolitano graves intercessere inimicitia; de cujus gestis plura apud Sirmondum tomo III Conciliorum. Interfuit synodo Belvacensi anno 845, Parisiensi 846, Carisiacensi 848, Turonensi iv, 849, Suessionensi ii, 853, Vermeriensi ii, eodem anno, apud Saponarias 859, Tuciacensi denique subscripsit anno 860. At congregato concilio Silvanectensi anno 863 coram plurimis episcopis, presidente Hincmaro, qui in Rothadum vetere odio infensus erat, propterea quod presbyterum quemdam in stupro deprehensum immerito, ut arguebat, deposuerat, Rothadus ipse damnatus et ejectus fuit ab episcopatu; cumque Romanam sedem confestim appellasset contra canonicas regulas, alio in ejus locum subrogato in monasterium detruditur, prohibitus ab eodem Hincmaro variis artibus ne Romam pergeret. Idem præsul, vir venerandæ senectutis, officium episcopale semper laudabiliter exercuerat, quod testatur Nicolaus pontifex verbis hujusmodi, *epist. 29 ad Hincmarum*. « Multorum dolentium auditu veraci cognovimus quod Rothadus frater et coepiscopus noster Ecclesiæ Suessionicæ, pro quodam presbytero, qui pro facti sui qualitate honoris proprii ante triennium fuerat privatus officio, a vestra sanctitate fuit impetitus, et adhuc, quod nefas est, sedem apostolicam appellans, juxta quod sibi a Patribus constat esse permissum episcopatus etiam absens exspoliatus honore, et in exsilium deportatus, hactenus in monasterio retrusus existat. Unde gemimus, valdeque dolemus. Namque cum debuerat honoribus pro sua senectute multiplicibus ampliari, et pro tot laboribus ac obsequiis in Ecclesia Dei, pariter et principibus mundi, fideliter ac utiliter impensis, majori dignitate frui, et jam tandem sine cujusquam impulsione quietus existere: nunc econtra debonestatus, et ad injuriam B. Petri apostolorum principis, cujus sedem appellaverat, fame et siti, ac innumeris maceratus miseriis ac depositus pariter et abjectus existit:

B hoc autem expresse decernimus ut, post triginta dies postquam hæc nostra epistola ad vos delata fuerit, præfatum Rothadum omnino restituatis pristinae dignitati. » Porro synodi Silvanectensis præsulibus etiam rescripsit Nicolaus, ejus acta adversus Rothadum auctoritate apostolica rescindendo, de cujus calamitate sic loquens ep. 33: « Cognoscat, inquit, experientia tua, frater charissime, de tuis tribulationibus multum apostolatam nostrum doluisse, imo dolere; sed credimus Dei misericordiam tibi proxime adfuturam, quæ te et sicut Danielem educat de lacu leonum: nunc autem metropolitani, et cæteri episcopi qui circa te sententiam protulerunt, nobis multa sub gestorum serie de te, vel contra te intimaverunt; sed nos præcepimus eis ut te de monasterio educerent, et tecum venientes honorifice præsentarent: unde, frater charissime, stude, quantum potes, ut cum tibi rex et episcopi quemadmodum statuimus, licentiam dederint Romam properandi, mox utcumque venire non differas. » Hincmarus igitur cum cæteris episcopis qui Sylvanectensi concilio adfuerant, et Rothadum, in monasterium detrusum, injusto judicio episcopatu suo amoverant, Nicolai pontificis monitis ac jussu excitati, tandem obtemperantes ipsum Rothadum vinculis solverunt: hinc Nicolaus varias epistolas legitur eam ob rem scripsisse ad Carolum regem, Hincmarum, Ecclesiam Suessionensem, et alios: ipse autem sic loquitur ep. 34, ad sanctissimum Rothadum: « Sciat sanctitas tua quoniam misimus increpatorium epistolam pro te, Hincmaro, sanctæ Rhemorum Ecclesiæ venerabili archiepiscopo, eo quod post appellationem ad sedem apostolicam, in te depositionis intulerit sententiam: nunc autem venit Liudo religiosus diaconus, secum epistolas regis (Caroli) et Hincmari ferens, quæ te jussu ipsius regis de monasteriali custodia eductum, et cuidam episcopo familiari tuo commendatum esse fatebantur. » Rothadus ergo Romam pergens, in concilio Romano per pontificem restitutus est xii Kal. Febr., anno 865. Rem gestam prosequitur Anastasius Bibliothecarius in Vita Nicolai, cujus verba operæ pretium est adducere: « Hincmarus, Rhemorum archiepiscopus, Rothadum Suessionicæ urbis episcopum, sedis apostolicæ judicium appellantem, contra Sardicensis concilii regulas deposuit, custodiaque arcta servari præcepit. Cujus videlicet depositi ter beatissimus papa libellos cum innocentia suscepisset, ad

ipsum archiepiscopum scripsit, monens litteris et præcipiens ut depositum Rothadum Romam dirigeret, cum suis missis audiendum : sed veniente eo hanc Romanam secundum mandatum B. papæ ad urbem, et per novem circiter menses ibi commorante, nunquam penitus ex accusantium parte quisquam adfuit, qui coram sanctissimo præsule cum eodem Rothado contenderent. Tunc in die vigiliarum Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, qui secundum olitanam consuetudinem hujus apostolicæ sedis præsul, cum clero et populo in basilica Dei genitricis ad Præsepe missarum officia celebrare consueverat, conveniens cum omnibus papa benignus fecit in ambone publice de ipso Rothado sermonem significans qualiter sedem apostolicam appellans depositus fuerit, et in conspectu suo nullus per tot menses accusatorum occurreret. Denique consentiente sibi episcoporum, presbyterorum et diaconorum, omnium conventu, decrevit ut dignus esset idem Rothadus indui sacerdotalibus indumentis, qui a nemine per tot menses accusabatur, et ad sedis apostolicæ judicium proclamabat, ne honore privaretur. Ubi vestitus episcopali Rothadus indumento, omni tempore se pollicitus est suis infestatoribus responsurum. Rursus exspectatis aliquantibus diebus, scilicet usque in diem natalium sacræ virginis Agnetis, qui est xii Kal. Februarias, sed nec sibi quisquam ad-

A fuit adversus Rothadum, jam restitutum episcopum aliquid altercans. Conveniente ergo beatissimo præsule cum omnibus in basilica ipsius virginis foris muros Urbis, via Numentana, idem Rothadus episcopus excusationis et promissionis suæ qua pollicitus fuit se omni tempore accusatoribus suis responsurum, libellum summo pontifici tradidit. Qui coram multis audientibus jussu præsulis eximii est recitatus, ubi etiam restitutionis ejus forma relecta est. Et post omnium consensum in ecclesia B. Constantiæ juxta eandem S. virginis basilicam, decreto beatissimi hujus præsulis supradicti Rothadus, jam restitutus episcopus missarum solemniter celebravit. » Totius porro controversiæ suæ cum Hincmaro series disertim expressit Rothadus libello proclamationis contentam, quam Romæ degens obtulit summo pontifici, in quo vitæ ipsius acta continentur tomo III Conciliorum Sirmondi. Dein apostolicis litteris munitus, ad suam sedem regressus est : pro eodem Nicolaus ad Carolum Calvum scripsit, ut legitime restituto faveret, resque ipsius Ecclesiæ reddi mandaret qua episcopus « conscientia purus, conversatione innocens columbarum simplicitate, ac prudentia serpentis » insignis prædicatur. Post restitutionem vero adfuit concilio SueSSIONENSI III anno 866 ; item Tricassino, 867. Obiit rebus gestis in episcopatu clarus circiter anno 868.

ROTHADI EPISCOPI

LIBELLUS PROCLAMATIONIS

QUEM

Nicolao papæ cum Romæ sextum jam mensem expectasset.

(Conc. Gen., tom. VIII, col. 785.)

Ego Rothadus peccator, SueSSIONENSIS Ecclesiæ, sedem appellans apostolicam, irregulariter episcopatu privatus, calamitatum mearum suggero lugubrem historiam, non omnia quæ passus sum retexens, quod impossibile forsitan erat, et ne nimis fastidiosa narratio tuis, piissime præsul, auribus importuna videretur. Venerabilis igitur metropolitanus Hincmarus, sanctæ Rhemensis Ecclesiæ antistes, quibusdam occasionibus exortis, acri circa me infestatione certans, diu multis ac variis laboribus meam vexabat exiguitatem. Ego autem, quantum poteram, illum tolerans, in his ei nequaquam pro suo libitu acquiescere volui quæ sacris perpendebam auctoribus esse contraria. Dumque ad synodum, jussu gloriosi regis Caroli, pro utilitate sanctæ Dei Ecclesiæ convocatam, episcopi convenissemus, et ipse quasi omnium dominus præsidens ac prævalens, sententiam in me damnationis violenter ac præcipitanter jaculari acceleraret, hanc ego apostolicam sedem, atque apostolicum præsullem, universalis Ecclesiæ summum provisorem, appellare maturavi. Cumque mihi hoc denegare non præsumeret, sancta synodo decernente, ægre tamen eundi præbebat assensum, constituens dinumeratos dies ultra quos omnino non retardarem

C iter. Inde ego festinato cursu ad nostram civitatem reversus, de instanti itinere moras non patiebar, quam lætus, si ad apostolorum limina contendere meruissem, ut ad domini mei tanti pontificis et piissimi patris, omnium ad se confugientium tutissimi defensoris ac protectoris, sacram pervenirem præsentiam. Cumque jam e vicino parati itineris immineret egressus, litteras domino meo regi, et meo archiepiscopo dirigere curavi, nostram illis Ecclesiam committens, multumque postulans ut juxta suum uterque officium eam dirigere procurarent, donec de me excellentissimus Romanæ urbis præsul finem determinaret legitimum. Misi et litteras ad illum olim presbyterum, pro cujus ego regulari depositione, qui in stupro fuerat deprehensus, et abscissus a meo judicabar metropolitano, ut et ipse mecum huc ante tuam, domine papa, audientiam examinandus adveniret. Quarum exemplaria præ manibus habeo, et si vobis placet, apostolatui vestro offeram. Aliqua quoque capitula conscripta cuidam nostro confratri et coepiscopo transmisi, sub eodem temporis articulo per easdem manus deferens, quæ ut præmissum est memorato regi et antistiti destinaveram. In quibus sane capitulis mea talis postulatio continebatur, aliis episcopis qui in meam dam-